

1970-71

ŠT. 4

9

Oče se je pripravljaj na odhod v partizane. Tega mi nihče ni povedal, a saj sem lahko uganil. Oba, oče in mati, sta bila nekam skrivnostna, zamišljena, nasmihala sta se drug drugemu in se sporazumevala s pogledi. Kdaj pa kdaj sta se dolgo na tiho pogovarjala. Nekoč sta obiskala Črta in celo uro ostala pri njem. Mati je prala očetove srajce in krpala nogavice. Pripravljen je bil velik nahrbtnik. Vzela je tudi mojo vojaško čutaro in jo skrbno umila. Potlej sem v starem putrihu nosil vodo s seboj na pašo.

Misel, da gre oče v partizane, me je kar privzdigovala. Bil je prvi iz naše vasi. Na to še pomislil nisem, da bi se mu lahko kaj pripetilo. Zavidal sem mu, rad bi bil na njegovem mestu. Bilo pa mi je tudi nekoliko grenko in težko pri srcu. Ne bova se videla niti vsak mesec kot doslej.

Bil sem mu venomer za petami, kakor da se ne morem naužiti njegove bližine. Morda sem bil celo preveč vsiljiv in siten, a se mi je oče le prizanesljivo nasmihal. Ko je iz stare šare potegnul dolg, star jermen, se mu je zasmel ves obraz.

»Kaj boste s tem?« sem ga vprašal.

»Nanj bom privezal psa, ki piha ogenj in laja.« mi je odgovoril.

Nisem ga razumel.

Zvečer — drugi dan po Smukovem obisku — je vprašal.

»Kje je svetilka?«

Mati jo je poiskala in mu jo dala.

»Kaj boš z njo?«

»S Tomažkom greva po psa.« ji je odgovoril in mi pomežiknil.

Pogledal sem očeta, nato mater. Nisem vedel, kaj naj mislim.

Oče je prižgal svetilko in mi jo dal. Nato je vzel iz kota rovnico in mi namignil, naj grem z njim.

Stopila sva iz kočje. Lunin krajec se je skrival za oblake, pobočja so bila zavita v mrak. V Osredku in v Prisojeh so brlele redke, medle lučke.

Zavila sva okoli kočje in obstala pred vrati hrama. Oče je s težkim, zarjavelim ključem odklenil vrata. Obokani hram je bil skoraj prazen, le boren kupček krompirja in star koš sta ležala v kotu. Ob steni je stal prazen zaboj. Na raskavem ometu so čepele rjave kobilice. Po steni je begala stonoga in se pred svetlobo preplašena skrila v ozko špranjo. Dišalo je po plesnobi in trohnečem lesu.

Niti čez dan nisem rad stopil v ta hram, ponoči pa mi je zmeraj prebujal mrščavico. Tisto noč mi je bilo zaradi očetovega skrivnostnega vedenja še posebno grozljivo pri duši. Obenem pa me je imela taka radovednost, da mi je kar zapiralo sapo.

»Tu sem svetil!« mi je ukazal oče in mi pokazal na rjava, steptana ilovnata tla ob zidu pod zamreženim okencem.

Svetil sem, oče pa je nekaj trenutkov opazoval tla pod nogami. Dvignil je rovnico in začel kopati, da je trda zemlja v drobcih letela na vse strani. Njegova senca se je pošastno lomila in premikala na steni in na oboku.

VSEBINA

France Bevk: Mali upornik	81	Miro P.: Bela omela	94
Ruša Mahkota: Drevesce	88	Tone Batagelj: Zima	95
Anton Slodnjak: Ribičev France gre od doma (odlomek)	89	Ivan Furlanič: Začetek alpskega smu- čanja	96
Črtomir Šinkovec: Beli vrhovi	91	Naši sodelavci	97
Vojan Arhar: Zimske podobe	91	Šolarji pišejo	99
Ksenija Prunkova: Dolga, dolga zgodba	92	Nagradni natečaj	101
Marija Mijot: Siromak kus	93	Natečaj SPD v Trstu	103
Vojan Arhar: Sneg	94	Galebova nagradna uganka	104

Tako mi je bilo pri duši, kakor da sem zašel v pripovedko o kopačih začaranih zakladov. Zdelo se mi je, da se bo zdaj zdaj prikazala v kačo zakleta kraljična in spregovorila, z očetom pa bova pobegnili. Mraz mi je šel po hrbtu, a oče po vsem videzu ni občutil tiste praviljične groze kot jaz, temveč se mu je rahel nasmeh sprehajal po obrazu. Ugibal sem, kaj bo odkrila rovnica. Oče je govoril o nekem psu... Vse mi je bilo neumljivo.

Iznenada je rovnica zadela ob nekaj trdega. Oče je grebel še nekaj minut, nato je odložil rovnico in gledal na podolgovato odprtino v tleh.

»Posveti bliže!« mi je ukazal.

Prameni so padli na neko deščico v tleh. Oče se je upognil, jo zgrabil z roko in dvignil. Pod njo je ležalo nekaj podolgovatega, zavitega v kos šotorskega platna. Oče je zavitek potegnil iz jame, odvil platno, v rokah mu je ostala puška. Nasmehnil se je čez ves obraz, sedel na zaboj in zaljubljeno ogledoval orožje.

Bil sem ves trd od presenečenja. Naj bi bil oče izkopal karkoli, bi me ne bilo obšlo tako veselo začudenje. V hipu sem razumel očetove skrivnostne besede.

»Ali je to tisti pes?« sem ga vprašal.

»To,« se je oče veselo zasmel. »Ali se ti je posvetilo? Ta bo lajal na fašiste.«

»Ali ste jo vi zakopali?«

»Jaz. Kdo drug? Kako bi drugače vedel, da je prav tu?«

»Kje ste jo našli?«

Vse hkrati bi bil rad zvedel.

»Tvoj stari oče mi jo je dal. Prinesel jo je s seboj iz prve vojne. Dejal mi je, da jo bom morda še kdaj potreboval. In res jo potrebujem.«

Pri medli svetlobi jo je oče pazljivo ogledoval, če ni morda zarjavela. Tudi skozi cev je pogledal proti luči. Zadovoljno je prikimal z glavo. Bil jo je dobro namazal, preden jo je zakopal.

Mislil sem na deda. Nisem ga poznal, saj sem bil komaj prišel na svet, ko je umrl. Pripovedovali so mi o njem, da je bil trd kot grča, ves tak, da bi se še z vragom

bodel... Poslušal sem očeta, ki mi je pripovedoval, kako je ded puško hranil na izbi, jo zdaj pa zdaj hodil gledat in mazat. Prenašal jo je iz skrivališča v skrivališče kot mačka mlade. Ni maral niti, da bi kdo izmed domačih vedel zanjo. Le njemu, očetu, jo je bil nekoč pokazal in jo zopet odnesel v drug kraj. Na smrtni postelji pa mu jo je zapustil in mu povedal, kje je. Tedaj jo je oče zakopal v kleti. Bal se je, da je ne najdejo fašisti.

»Kdaj greste?« sem vprašal.

»Še nocoj. Toda ti nič ne veš o tem, če te kdo vpraša, kam sem šel. Tudi mati nič ne ve. Recita, da sem odšel v dolino iskat dela; ne vesta, kam.«

Prikimal sem in kot zaverovan gledal očeta, ki je puško še vedno brisal in gladil z rokavom in dlanjo. Obšla me je vroča želja, da bi me oče vzel s seboj v partizane. Vedel sem sicer, da nič ne bo iz tega, a nisem mogel molčati.

»Ali smem z vami?« sem zamoledeval.

»Tri krave za groš,« je odvrnil oče. »Saj si slišal, kaj je rekel Črt. Pojdiva!«

Stežka sem požrl slino, bilo mi je grenko,

vedar sem se delal veselega in se kislomehljal.

V izbi je oče pripel k puški stari jermen, nato je odšel k ranjencu v podstrešje. Vrnil se je s Črtovo triglavko na glavi. Z nahrbtnikom in puško je bil videti ves spremenjen, ne bi ga vsak spoznal.

Stali smo v mraku pred kočo, tresel se nam je glas, ko smo se poslavljali in si segali v roko. Bilo mi je svečano pri srcu, vendar so mi solze stopile v oči in materi menda tudi.

»Po Črta pridejo čimprej, tako sva se domeni,« je dejal oče. »Če vama bo grozilo kaj hudega, se kam zatecita.«

»Ne skrbi za naju!« je rekla mati. »Le ti pazi nase!«

»In povej Zofki, kar sem ti naročil! To mu morda požene strah v kosti.«

Z materjo sva stala tesno drug ob drugem in gledala za odhajajočim očetom. Naglo je korakal po stezi in kmalu izginil v globokem mraku. Nekaj časa sva še napeto prisluškovala njegovim korakom.

Ko so ti slednjič utihnil, mi je materina roka nežno legla na glavo. Tedaj sem občutil isto kot mati. Ostala sva sama, za dolgo sama. Kdo ve, kako bo z nama?... Dvignil sem desnico in toplo pobožal materino roko, ki mi je ležala na laseh.

10

Tisto noč se mi je sanjalo o očetu. Drugi dan, ko sem se s kozami potikal po gmajni, ga je neprestano iskala moja misel. Zvečer sem našel v veži Zofko v skrivnostnem pogovoru z materjo.

»Z menoj pojdeš,« mi je rekla. »Neko pot imam in me boš spremil. Tudi spal boš pri nas.«

Začuden sem pogledal mater, ki je prikimala.

Še pred večerjo sva odšla proti Osredku. Misel na očeta se je umaknila radovednosti, kam pojdeva z Zofko. Nisem si je upal nadlegovati z vprašanji. Občudoval sem jo vsak dan bolj, prevzemalo me je tiho spoštovanje do nje. Imela je neke skrivne zveze s partizani. Včasih je s košem hodila

nekam v samoto za Črnim vrhom. Bržkone — tako sem sklepal — nosi živež za partizane. Od tam pa je prinašala neke liste. Tudi partizansko pesem, ki sem jo v nedeljo bral, je bila bržkone Zofka dala materi.

Bil je že mrak, ko sva dospela do vasi. Že ob polju sva stopila s klanca. Zofka me je vodila po stezi, ki je držala do Končarjevih. Znašel sem se v kamrici z eno posteljo, mizico, staro skrinjo in omaro. Končarica, ki je bila Zofki tako zelo podobna, je prinesla svetilko. Dekle je zagnilo edino okno.

Sedel sem na klopcu. Zofka je prinesla črnilo in polo papirja ter prisedla. Nekaj časa je grizljala. Nato je z nagnjeno glavo pisala na papir. Napisano je prebrala in se zasmejala.

»Ber!« mi je rekla in mi dala pisanje.

Bila sta samo dva stavka, napisana z velikimi, nekoliko poševnimi začetnicami:

*PAZI SE, IZDAJALEC! V ČRNEM ROBU
TE ČAKA SMRT*

Čudne, strašne besede, ki so mi prebudile srh po hrbtu. Vprašujoče sem pogledal dekle.

Zofka je bila medtem poiskala dva žeblička in mi jih dala.

»To hrani!« mi je rekla. »Glej, da ne izgubiš! To bova nekomu pribila na vrata,« je dostavila, zganila papir in ga skrila za jopico.

»Komu?« sem vprašal.

Zofka se mi je nagnila čisto na uho:

»Smuku,« mi je pošepnila. »Toda...« je pristavila in položila kazalec na usta, nato mi je pokazala pest: »Sicer...«

Razumel sem. Tedaj sem razumel tudi očetove besede pred odhodom. »To mu morda požene strah v kosti.« Mislil je Smuka. Prestrašiti ga hočejo, da ne bo več stikal okoli naše kočje in po Črnem robu. Nisem bil tako majhen, da bi tega ne uganil.

Končarica nama je prinesla večerjo.

»Kam pelješ svojega fanta?« je hudomušno vprašala Zofko.

Bilo me je sram, nisem vedel, kam naj gledam.

»Plesat greva,« je odgovorila Zofka.

»Da je vama kdo ne zagode!«

»Bova pa tekla,« je dejala Zofka. »Saj imava oba skupaj štiri noge, ne? Mati, zavijte mi kos klobase v papir!«

Po večerji sva se z Zofko izmuznila iz hiše. V mraku, ki je ovijal breg, sva tiho šla skozi sadovnjake. Izogibala sva se hišam, katerih okna so se svetila iz teme. Pred vasjo sva stopila na klanec, nato na sivo cesto, ki se je v vijugah vlekla proti Prisojam. Ko so bile za nama tudi samotne, raztresene hiše, sva krenila s ceste na izhojeno stezo, ki se je izgubljala v armovju.

Steza se je vila po ozki grapi, v kateri je curela voda. Spomnil sem se, da so tam nekoč našli berača, ki je bil padel čez skalovje in se ubil. Ob tem spominu me je obšla taka groza, da so me spreleteli mravljinici po hrbtu. Podvival sem hojo, da sem se zaletel v Zofko, ki je stopala pred menoj.

»Ali te je strah?« me je vprašala.

»Neee,« sem zategnil; tega bi za nič na svetu ne hotel priznati. »In tebe?«

»Kaj še!« je rekla. »Strah je okoli votel, v sredi pa ga nič ni.«

Steza se je slednjič izmotala iz grape. Pod nama je ležala ozka rupa z nizko hišo. Nad njo je redko grmovje segalo skoraj prav do nje, pod njo pa je ležal majhen, zanemarjen sadovnjak. Okna izbe, ki so bila obrnjena v hrib, so se medlo svetila. Ob hiši je zalajal pes.

Obstal sem kot prikovan, obšla me je plahost. Psov sem se bal.

»Star kuža, ki nima več zob, le bevskatil zna,« je rekla Zofka tiho. »Tu počakajva, da ugasijo luč!«

Počeniła sva na mah pod nekim macesnom. Pes je utihnil. Tedaj je prišel neki glas z druge strani. Po stezi iz Prisoj je prihajal Peter Smuk, ki se je nekoliko okajen šele tedaj vračal domov. Pes je veselo zavilil in mu tekal naproti.

»Še morava počakati,« je dejala Zofka, ko je Smuk odšel v hišo. »Potem bom jaz

motila psa, ti pa pojdi in ta papir pribij na vrata. Tu ga imaš. Na tu še kamen, deni ga v žep, da boš imel s čim pribiti. Žebličkov menda nisi izgubil?«

Spravil sem listek in za pest debel kamen. Tiho sva čakala. Dolgo je trajalo, da je Smuk zaklenil vrata in je ugasnila svetloba v oknih. Nastala je globoka tišina.

Zofka mi je namignila z roko. Dvignila sva se in se tiho, kar se je dalo tiho bližala hiši. Toda pes naju je znova zavohal, zalajal na vse grlo in se zagnal v breg.

»Zdaj naglo!« mi je rekla Zofka in se tiho dobrikala psu. »Kuža, kuža, na, na!« mu je ponujala konec klobase. »Na, kuža, na!«

Kuža, ki je tudi slišal na to ime, je bil posebno gorak paglavcem, ki so ga radi dražili. Do odraslih je bil bolj zaupljiv, za konček klobase pa je bil pripravljen prodati tudi svojega gospodarja. Ko je zaslišal prijazno dobrikanje in zavohal meso, se je ves omečil in pomahal z repom. Popadel je dar iz Zofkinih rok in od zadovoljstva zagolčal.

»Priden!« mu je Zofka prigovarjala in ga božala po dlaki. »Zakaj se tako dereš? Kaj? Kuža! Priden kuža!«

Medtem sem jaz prestajal grozne muke. Nisem velik bojazljivec, tudi takrat nisem

bil, vendar me je vsega prevzemal neki nedopovedljiv občutek. Čutil nisem niti nog niti tal pod seboj. Nisem se bal strahov, tudi psa ne tako hudo kot Smuka. Ko sem obstal pred črnimi vrati, se mi je zdelo, da se bodo zdaj zdaj odprla in me bo koščena roka zagrabila za vrat. Papir sem držal med zobmi, pograbil sem kamen in iskal žebličke. Nisem jih mogel takoj najti. Ali sem jih mar izgubil. Našel sem enega in s tremi udarci pribil papir na vrata. V razburjenju se mi je zdelo, da od udarcev bobni vsa hiša.

Vrgel sem kamen proč in stekel, kakor da mi gori za petami. Srce mi je vstajalo v grlo, toliko da nisem na ves glas zakričal. Zagnal sem se naravnost v breg, da bi čimprej dosegel gosto grmovje, kjer se mi je zdelo najbolj varno.

Tedaj se je pes, ki je bil že požrl klobaso, s srditim lajanjem zagnal vame. To se je zgodilo tako naglo, tako nepričakovano, da nisem niti utegnil pomisliti na psa. Zdelo se mi je, da je neka pošast planila naravnost iz tal in me bo v trenutku raztrgala. Zagnal sem krik smrtnega strahu, se spotaknil in telebnil na tla.

»Marš, kuža!« je Zofka podila psa, ki je besno lajal in me naskakoval. Mene pa je zgrabila za roko in me potegnila na noge. »Teci!« je rekla. »Teci, kar moreš! Naglo!«

Osvestil sem se od groze in tekal v breg, kar mi je dala sapa. Ko sva z Zofko dosegla gosto grmovje, je dekle počenilo in me potegnilo k sebi.

»Počakajva! Oddahniva si! Tiho!«

Kuža naju ni zasledoval. Ob hiši je tekal od enega vogala do drugega in srdito bevska v hrib. Slišala sva, da se je odprlo neko okno.

»Kdo je?« je Smuk vprašal v noč.

Nihče mu ni odgovoril. Tišina.

Videl sem, kako se je nato v oknu posvetilo, razlegnil se je strel. Smuk je svojo lovsko puško sprožil v temo. Znova se je posvetilo — še en strel. V grmovju so za prasketale šibre, kakor da so debele deževne kaplje zaštropotale na listje.

Srce mi je za trenutek obstalo, a grlo se mi je krčevito stisnilo. Tudi Zofka je bila vznemirjena, vsa se je privila k meni. Komaj sva si upala dihati.

Pes je utihnil, nato se je zaprlo tudi okno. Nastala je nova tišina. Le sapa je čisto narahlo pošumevala v drevju.

Tiho sva se dvignila, tiho odšla na stezo. Prav tako tiho, ne da bi spregovorila, sva hodila do vasi. Noge so se mi vso pot rahlo tresle v kolenih. Kaj tako burnega še nisem doživel. Nekoliko sem se sramoval svoje plašnosti, ki sem jo tako očitno pokazal. Bil pa sem tudi ponosen na svoje dejanje. V mislih sem videl Smuka, kako bo prestrašen zijal, ko bo zarana odprl vrata.

Tako sladko in trdno že dolgo nisem spal kot tisto noč na stari skrinji v Zofkini kamrici.

11

Pred materjo se nisem mogel dovolj nastrokoustiti, ko sem ji opisoval nočni dogodek. Strele skozi okno sem celo nekoliko napihnil. Zdelo se je, kot da je manjkalo le za las, pa bi izgubil glavo. Tisto o strahu, kriku groze in padcu na trebuh pa sem lepo zamolčal. Na to bi bil najrajši pozabil.

Prepričeval sem se, da si Smuk ne bo več upal v Črni rob. Vendar nisem bil za trdno prepričan o tem. Tudi mati je izrazila dvom. Saj je bil zagrozil, da nas zopet obišče, če očeta v treh dneh ne bo h Kaca-furi. Trije dnevi pa so že pretekli...

Ves dan sem se oziral na stezo, ki je peljala iz Osredka. Smuka ni bilo, a zvečer smo dobili vse drugačen obisk. Z materjo sva se pravkar mudila v veži, ko so pred kočjo zapeli koraki. Skozi vrata je pogledal mlad partizan, ki so mu plavi lasje v kodrih gledali izpod čepice. Za njim sta bila še dva obraza. Fanta z oddaljenih kmetij za hribom, ki ju še nikoli nisem srečal.

»Ali smo prav prišli?« je vprašal kodrolasec in v smehu kazal bele zobe.

»Menda prav,« je odgovorila mati, ki je uganila, da so prišli po Črta.

Vsi trije so stopili v vežo in izročili pozdrave od očeta.

»Mudi se nam, takoj moramo na pot,« je dejal partizan in se ozrl skozi vrata v noč. »Ali je varno pri vas?«

»Brž!« mi je namignila mati. »Teci na stezo! Že veš, kaj moraš storiti.«

Vedel sem, kaj. Isto kot takrat, ko so bili prinesli Črta. Stražiti, in če se bo kdo prikazal, zavpiti kot skovir. Toda to pot me ni vleklo iz kočice. Rad bi bil napasel radovednost na došlecih in se poslovil od Črta.

»Saj te pokličemo, ko bo vse nared,« mi je rekla mati, ki je uganila moje misli. »Zdaj pa le!«

Stekel sem in počenil na skalo ob stezi. Prisluškoval sem proti koči, kjer je bilo vse tiho. Pogledal sem proti grapi, kjer so se zdaj pa zdaj prikazale sence in zopet izgubile. Mesec se je igral skrivalnice z oblaki.

Oči sem uprl v košato lesko s poševnimi vejami, ki je gledala iz živega plota. Obšla me je misel, da bi splezal vanjo, in že sem bil v njenem gostem zelenju. Zmeraj me je veselilo, če sem se le mogel povzpeti kam od tal. Sedel sem na eno izmed vej, a v drugo sem uprl noge. Tam bi me nihče ne mogel zapaziti, meni pa se je odpiral širši razgled na stezo. Tudi kočica se mi je s tiste višine do polovice odkrila in do polovice tudi vežna vrata. Ta so bila le priprta, skozi režo je sijal ozek pramen luči.

Zdelo se mi je, da že neznansko dolgo stražim, trpel sem od dolgočasja. Zazibal

sem se v misli. Drugega za drugim sem prebiral burne, pisane dogodke tistih dni. Misel mi je obstala pri očetu. Kod hodi? Kaj dela?

Iz misli in predstav me je zdramil šele pridružen klic, ki je prišel od kočice.

»Tomažek!«

Vežna vrata so bila na stežaj odprta. Skoznje je lil slap medle svetlobe. Že sem se hotel spustiti na tla in steči v breg, ko sem čisto blizu zaslišal neki glas. Bilo je, kakor da se je nekdo jezno odhrkal in izpljunil.

V sivi mesečini, ki se je prav tedaj usula izza oblakov, sem zagledal široko tenjo. Stala je v sadovnjaku in se nepremično ozirala proti koči. Bil je Smuk, ki je držal dvocevko v rokah, kakor da je vsak hip pripravljen na strel. Mraz in vročina hkrati sta mi spreletela telo.

Ali je prišel po stezi in ga nisem opazil? Morda je že prej oprezoval okoli kočice in se je pred partizanom in obema fantoma plašen umaknil? Tega nikoli nisem zvedel. Čutil sem se poraženega. Zaman sem si domišljjal, da bo Smuka prestrašil listek na vratih. Zanj bi bilo treba močnejšega tobaka, da bi kihal od strahu. Morda si iz svojega brloga ni upal le čez dan, ko ga vsak lahko vidi. Ponoči se laže skrrije, če hodi tiho hot mačka.

Preteklo je nekaj trenutkov, da sem se ovedel od presenečenja. Nato se je dvakratni klic skovirja razlegnil skozi noč.

»Skovik! Skovik!«

Vežna vrata so se tiho zaprla, ugasnila je svetloba. Na uho so mi prišli pridrušeni koraki.

Smuk se je obrnil in se zagledal v lesko. Ali se mu je morda zazdelo, da to ni bila nočna ptica in da se tak skovik lahko izvije le iz grla kakega paglavca?

Nisem se upal ganiti niti sopsti. Bal sem se, da me ugleda in da dvigne puško k licu. Bum! — in zletel bi skozi veje kot ustreljena veriverica. Smuk se mi je zdel vsega zmožen. Nisem bil še pozabil strelcov prejšnje noči.

Toda Smuk se je zopet zagledal proti koči. Postal je pozoren na neke glasove. Ujelo jih je tudi moje uho. Nosači, ki so na moj skovik naglo odhajali z ranjencem, niso mogli dovolj tiho hoditi po kamniti stezi. V temi in pod bremenom so jim okovani čevlji zdaj pa zdaj ostro udarili ob kamene. V tihi noči je vsak glas podvojen odmeval.

Srce se mi je oddahnilo, ko so glasovi podmolknili in slednjič docela potišali. Smuk si je puško obesil čez ramo in še nekaj časa stal, kakor da razmišlja, kaj naj stori. Nato se je odločil in tiho, oprezno stopil proti koči.

Spustil sem se na trato in brez šuma, po vseh štirih lezel za njim. Bil sem mu skoraj za petami. Ko je stopil proti vratom, sem smuknil za kup vej, ki jih je bil oče navlekel od grape.

Mati je prav tedaj stopila iz veže. V medlem svitu ognja, ki je pojemal na ognjišču, je zagledala Smuka in se vsa zlecnila.

»Ježeš, kako sem se te prestrašila!« je vzkliknila. »Kaj ponoči laziš tod okrog!«

»Ali imaš slabo vest?« je Smuk zlobno zategnil.

»Kar se tiče vesti,« mu je odgovorila mati, »se ne bova prerekala, čigava je bolj kosmata.«

»Ha, ha!« se je mož kratko zasmel. »Z Jernejcem bi rad govoril.«

Oziral se je proti gmajni, kakor da še vedno prisluškuje ali se boji kakega presenečenja.

»Jernejca ni doma,« je rekla mati. »Danes zarana je odšel v dolino.«

»Kam?«

»Dejal je, da gre iskat delo.«

»Pri Kacafuri ga ni bilo.«

»Potem pa res ne vem, kje je. Vrnil se ni.«

Smuk se je znova kratko, porogljivo zasmel in se bežno ozrl v hrib.

»Jaz pa vem, kje je,« je rekel srdito.

»Ali hočeš, da ti povem? Ne bom ti pravil, ker veš bolje od mene. Nikar me ne imej za norca!«

Še enkrat se je ozrl proti gmajni, nato je brez pozdrava odšel skozi sadovnjak. Bil je ves kakor ena sama nema groznja.

Mati je kot okamenela gledala za njim. Težek jek se ji je izvil iz prsi. Ko sem stopil izza kupa vej, me je zgrabila za roko in se sklonila, da sem razločno videl njen blede, prepadeni obraz.

»Kje je bil?« me je vprašala šepetaje.

»Ali si ga takoj zagledal?«

»Saj... saj... je bil že v sadovnjaku,« sem izjecljal.

Mati me je spustila in odšla v vežo. Zdela se mi je bolj sključena kot kdaj prej, kakor da ji je težko breme leglo na pleča.

Tudi mene je skelelo v srcu. Le zaradi matere, na posledice nisem niti pomislil. Legel sem in zadremal, a sem iznenada zopet odprl oči. Zagledal sem mater, ki je sedela na robu postelje in me zrla.

»Kaj je?« sem dahnil na pol iz spanja.

»Tomažek, tako me skrbi!« je rekla. »Ali misliš, da je Smuk kaj videl ali slišal?«

»Ne vem,« sem dejal. »Poslušal je. Ko so hodili po kamenju, je poslušal...«

Mati se je za trenutek globoko zamislila. Nato se mi je grenko nasmehnila.

»Spi!« je rekla.

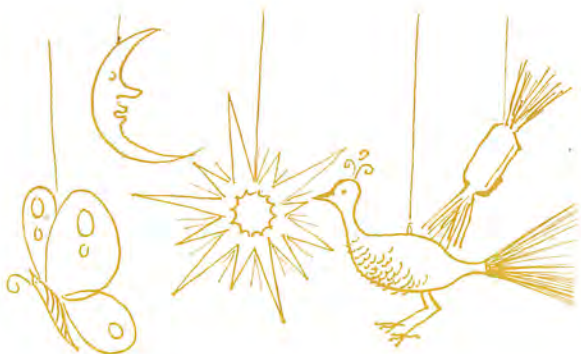
V temi sem slišal, kako se je slačila in nato legla. Vedel sem, da tisto noč ne bo spala. Zasmilila se mi je. Toda ni je utegnilo božati moje sočutje. Misli so se mi pretrgale, pogreznil sem se v trdno spanje brez sanj.

(dalje)

Drevesce

Za božič, novo leto
okrasili smo drevo,
bleščeče in vse pisano
kot kolibrija pero.
Po smrečju so skakljale
res prave rajske ptice
in veje ponujale
izbrane so slaščice.
Poglej tu podkev sreče
iz čistega zlata
in tam bonbonov vreče,
iz marcipana jabolka!

V ivje se zapel je
metuljček frfotav
in tam svoj rep razpel je
gosposki gospod pav.
A prav na vrhu zvezda
iskri se tak močno,
kot da bi posodilo
nam samo jo nebo.

No, prazniki so mimo,
zdaj tu je delavnik;
drevo preživlja zimo
v stojalu za — dežnik.
A še tu je le začasno:
gospodinji je že kasno
in z njim podkuri peč.
Drevesce — joj, že zubelj rdeč —
je žalostno zaprasketalo
in še po gozdu zadišalo.

Ribičev France gre od doma

Ribičev gospodar Šimen je stopal
proti večeru, po odhodu vojaških čet
po stezici, ki je vodila z njegovega
dvorišča proti cerkvi sv. Marka. Pre-
mišljajal je, kaj se je godilo te dni v
vrbenški vasi in okolici. Tudi v njego-
vih žilah je vrela razdražena popotni-
ška kri in nemirno se je oziral na
gore pred sabo, kakor da bi jih hotel
preleteti. Globoke sive oči so mu po-
bliskovale in ugašale od ginjenosti in
nemira. Mrmraje je opletal z rokami
okoli sebe. Tršato telo mu ni bilo še
nič zlomljeno niti v pasu niti v kole-
nih. Naslonil se je na nizko cerkveno
obzidje in večerna svetloba mu je lila
na glavo.

Tako je slonel precej dolgo, nato pa
je stopil nekaj korakov naprej, a se
naglo obrnil proti domu. Na dvorišču
so ga obsuli otroci. V svetlobi, ki je
vrela skozi odprta kuhinjska vrata, je
spoznal najprej osemletnega Franceta.
Za njim sta prijokala šestletni Jožek
in triletni Jurček. Iz kuhinje je slišal
ženo Mino, ki je nekaj naročala z res-
nim, visokim glasom hčerkama deset-
letni Jerici in leto dni mlajši Katrici.
France se je zaletel vanj in mu hotel
planiti v naročje.

Bil je njegov in materin ljubljeneč.
Čeprav sta Ribiča vse otroke ljubila,
je vendar oba nekaj posili vleklo k
najstarejšemu sinu. Odkar je shodil,
je bil tako samosvoj otrok, da sta se
morala zanj bolj zanimati kakor za
druge. Obdajal ga je sijaj posebne

France Prešeren

ljubeznivosti. Vsaka beseda, ki jo je
spregovoril, se mu je podala. Bila je
samosvoja, nepodobna besedam dru-
gih njunih otrok, ki so ponavljali po
večini to, kar so slišali od odraslih.

France je bil bister, a v svoje sanje
pogreznjen otrok, brez posebnega za-
nimanja za skrbi staršev in igre bra-
tov in sestra. Blodil je cele dneve po
tratah in pašnikih, spuščal se je k
savski strugi in plezal po hribih med

čredami in skalami. Oče in mati sta imela z njim posebne račune.

»Gospod naj bo!« sta se menila včasih skrivoma.

»Saj vidiš,« je dokazovala mati, »kako je prevzet od molitve. Jera in Katra pa samo žlobudrata. Pa tudi stari stric so rekli, da je fant nekaj posebnega. On bo vse Ribičeve pred nebeški tron povzdignil, so rekli babici. Babica pa meni.«

»Meni pa je rekel, da bo cesar. In slišal sem, kako se je v nedeljo prepiral z Jerico, da bo tak gospod, da mu bodo pri pogrebu s kanoni na čast streljali. Bogve kaj bi človek storil! Najrajši bi ga imel doma, pa noče o tem nič slišati. In delo ga tudi ne veseli,« je premišljeval ob takšnih pogovorih.

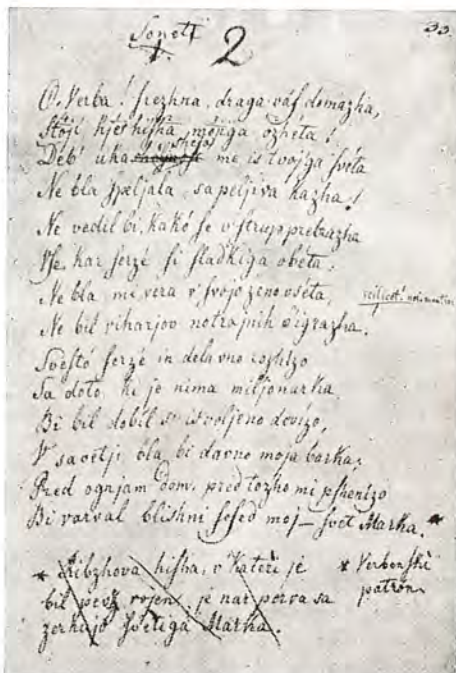
»Oh, tako mu je ustvarjeno. Le pomisli, kakšno žlahto imamo. In kako je fant rahel. Kakor rosa.«

Takšni in podobni razgovori z ženo so mu odmevali v srcu ves čas, odkar je drlo vojaštvo po dolini navzgor.

France se je namreč vojakov zelo razveselil. Ko so pred nekaj dnevi zadonele trobente, ga je vrglo pokonci, zakrilil je z rokami, presunljiv krik se mu je odtrgal od srca in kakor zbesnela mlada žival se je spustil čez travnike in njive proti veliki cesti, odkoder se je razlegala pesem.

Notranjost Prešernove rojstne hiše

Prešernov rokopis soneta »O, Vrba«

»Oče, jaz bom soldat. Povem vam, oče, da bom soldat.«

Ni mu odgovoril, Francetu pa so začarele oči:

»Ali ste slišali, oče, kako je pelo? Kar neslo me je k njim. Vedno bi hodil z njimi in bi jih poslušal. Pri nas je tako tiho. Soldat bom, pa je.«

»Doma boš, pri meni. Orala bova in sejala. Ko bo pa delo opravljeno, bova vozarila. Noter na Koroško, dol na Dolenjsko in tja na Laško se popeljeva. In slišal boš lepše pesmi, kakor so te soldaške viže.«

»Ne maram biti kmet in voznik. Srce mi ne pusti tega. Oče, pa me dajte v šole, da zvem, kaj je v bukvah zapisano, da vidim, kako je po svetu.«

In nocoj je imel France zadnjič spati pod rodno streho.

Odlomek iz Slodnjakovega romana »Neiztrohnjeno srce«

Črtomir Šinkovec

Ilust.: Bine Rogelj

BELI VRHOVI

»Beli vrhovi so, beli vršaci, bel je vrh Razora, Krna in Kuka: nanje so mar se posedli pajaci, oblečeni v belo od nog do klobuka?«

»Ne, niso se nanje posedli pajaci, da malčkom kazali bi osle s planin,

in niso se v belo oblekli vršaci, le s snegom se zima šopiri z višin.

V dolino že jutri morda bo sejala iz temnih oblakov snežinke na nas,

z ledenimi prsti nas v uhlje ščipala in se režala:

»Vam, malčki, je mraz?«

Vojan Arhar

Ilustr.: Božo Kos

ZIMSKE PODOBE

BURJA

Burja žvižga:
hui, hui, huiii,
zima z ledom me gosti!

JANUAR

Brez življenja je dobrava, krokar na drevesu kraka, seme skrito v zemlji čaka, sneg počasi naletava.

Dolga, dolga zgodba

Zivel je deček Drejček, ki je neizmerno rad poslušal pravljice. Njegova babica je imela zanj še največ časa, kajti oče in mama sta hodila vsak dan v službo in, ko sta prihajala domov, sta bila zelo utrujena. Babica, ki je bila ves dan doma in je pospravljala in kuhala, si je vzela le še časa, da je Drejčku povedala zgodbo, takole proti večeru, ko je bilo v hiši vse postorjeno in se je delal mrak. Takrat se je

Drejček stisnil k babici in prosil: »Nona, povej pravljico! Pa dolgo, dolgo!«

In babica je pripovedovala. Dan za dnem. Pa ji je pošla vsa njena zaloga zgodb in pravljič. Drejček je pa še vedno želel poslušati zgodbe.

Čakaj, — si je mislila babica, te že uženem! In mu je rekla:

»Prav, povem ti tako dolgo zgodbo, da me boš prosil, naj neham!«

»Oh, to se pa že ne bo zgodilo,« — je zatrjeval deček, »tudi če bi pripovedovala tri dni in tri noči, se ne bi naveličal poslušati!«

»Stavim, da se boš naveličal!« — je trdila babica.

»Stavim, da ne!« — je zatrjeval Drejček.

In sta stavila za sedem suhih fig in pest rozin, če bi stavo dobil Drejček; če bi jo pa izgubil, bi moral dati babici svojo fračo in pisano frnikulo.

Taka je bila torej stava in babica je vzela svoje pletenje, sedla v naslanjač in Drejček se je primaknil k njej, ko je začela:

»Bila je hiška, v hiški pa miška, ki je imela tri otroke z imeni Brkec, Repek in Cvilenka, kajti bila sta dva dečka in ena deklica, kot se reče pri ljudeh. Ti trije otroci so bili vedno lačni. Čeprav majceni, bi bili pojedli celo goro slanine in sira.

Pa se je zgodilo, da so prišla lakotna leta za ljudi. Zatorej so bila lakotna leta tudi za naše tri miške, kajti vse shrambe so bile prazne. Brkec, Repek in Cvilenka so tako shujšali, da jih je bilo le kost in koža. Mama miška pa je bila še bolj mršava, ker je venomer tekala in iskala kaj za pod zob za svoje lačne otroke.

Končno je iztaknila v neki shrambi veliko zalogo: tri hlebe sira in sedem vreč pšenice. Ta shramba je bila v hiši bogataša lakomneža, ki je vse to hranil zase. Mati miška je torej slednjo noč skakljala v bogataševo shrambo in prinesla Brkcju pšenično zrno in drobec sira; potem se je vrnila in prinesla

Repku pšenično zrno in drobec sira; in še enkrat se je vrnila v shrambo in prinesla Cvilenki pšenično zrno in drobec sira. Mimogrede je povečerjala še sama. Naslednjo noč je spet skakljala v bogataševo shrambo in prinesla Brkcju pšenično zrno in drobec sira; potem se je vrnila in prinesla Repku pšenično zrno in drobec sira — in še enkrat se je vrnila v shrambo in prinesla Cvilenki pšenično zrno in drobec sira.« In tako je babica nadaljevala enolično zgodbo.

»No, nona, pa potem?« — jo je nestrpno prekinil Drejček.

»Le počakaj, zaloga še ni izpraznjena in miške so vsak dan spet lačne.« In babica je mirno nadaljevala: »Naslednjo noč je mati miška skakljala v bogataševo shrambo in prinesla Brkcju pšenično zrno in drobec sira...

»Oj, nona, nehaj!« je vzdihnil Drejček, ki se mu je zdehalo, in tako je babica dobila stavo in fračo in frnikulo. A vzela je le fračo in jo skrila v dno najglobljega predala, ker je bila proti slehernemu orožju. Frnikulo pa je velikodušno pustila Drejčku in mu dala še sedem suhih fig in pest rozin. Kajti bila je tako velikodušna in dobra kot znajo biti le babice.

Marija Mijot

Ilustr.: Tonka Kolerič

SIROMAK KUS

Č'ren ku zludek,
šteman ku gaspudek,
jema tak klunček,
ku palette je sunček!

Oh, zima! Guala je veja!
Na dreuje pausuod
smrt, bela uodeja
krije us'k kuot!

A želuodček zahteva!
Či nejden nej reva?
O, duabre ledje,
vržte kar je!

Mrvec ubilo
me buo za kosilo!
Sej za plačilo
buon žvižgo palette
us'n na t'n svete!

Manj znane besede: *zludek* — hudiček,
šteman — ki se lepo nosi, *us'n* — vsem.

Vojan Arhar

SNEG

Padavine so: dež, sneg, toča, rosa, slana in ivje. Sneg nastane, kadar se vodni hlapi v oblakih pri nizki temperaturi zgostijo neposredno v ledene kristale. Ti imajo različne oblike. Najlepše so drobcene zvezdice, ki imajo vedno po šest rogljičkov. Snežni kristali imajo v premeru od 1/1000 milimetra (t. i. diamantni sneg) do 10 mm. Tako veliki snežni kristali pa so zelo redki. Ker so zelo tanki, jih moramo nanizati kar 150 da dosežejo višino 1 mm. Niso pa samo tanki, marveč tudi zelo lahki; na 1 kg jih gre približno 500.000. Če napravimo srednje velikega sneženega moža, je vanj vgrajenih približno 10 milijonov snežnih kristalov. Kadar se več snežnih kristalov zlepi med seboj, nastanejo snežinke. Videli so tudi že orjaške snežinke, ki so imele nad 1 dm v premeru! Snežinke padajo tem počasneje, čim večje so. Snežinke s premerom 1 cm premagajo višinsko razliko 100 m v dveh minutah, snežinke s premerom 4 cm pa potrebujejo za to pot skoraj 5 minut. Za snežne kristale so se začeli zanimati šele v prejšnjem stoletju. Prvi jih je mikrofotografiral Anglež Bentley (pozimi leta 1885-6). Obstojajo tudi katalogi s povečanimi fotografijami snežnih krista-

lov. Prekrasne oblike snežnih kristalov služijo kot vzorci spretnim zlatarjem pri izdelavi zlatega in z dragulji posutega nakita. Današnja stopnja tehnike nam že omogoča izdelavo umetnega sneženja in snega.

Miro P.

Bela omela

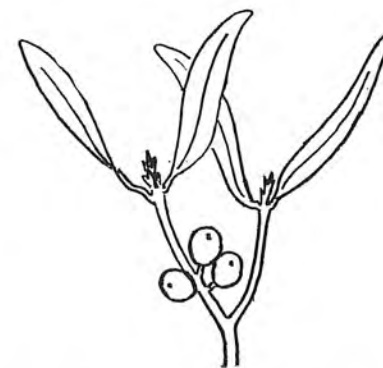
Ko pozimi praznujemo božične in novoletne praznike in je vsa družina zbrana okrog z dobrotami obložene mize, ne sme, poleg božičnega drevesca, manjkati na mizi šopek bele omele. V božičnem času so

vse mestne cvetličarne polne te rastline, ki s svojimi lepimi, zelenimi in temnimi, vilasto-vejnatimi listi oživlja domače okolje in napravi v družini praznično razpoloženje.

In sedaj si oglejmo, kako je z belo omelo

v naravi. Omela je zajedalka in zraste na listnatem in jelovem drevju. Pravzaprav je polzajedalka, ker se le delno hrani s snovmi gostiteljskega drevesa. Ko z drevesa odpade jeseni listje, opazimo rumenozelene vilasto-vejnate grmičke na vejah. Bela omela vrine svoje sesalne koreninice v les in s pomočjo teh sesa vodo in rudninske snovi iz drevesa, na katerem živi. Pri nas raste bela omela najbolj pogosto na hrastih. Vedno zeleni listi so suličasti in usnjati in ne škodujeta jim ne mráz in niti veter.

Te rastline imajo mnogo medu v medovnikih, zato jih žuželke rade obiskujejo in oprasujejo. Plod bele omele je bela jagoda, ki je napolnjena z lepljivim sokom. Zlasti kosi in drozgi se hranijo s temi plodovi in neprebavljivo lepljivo seme razna-

šajo po drevju. Na tak način ptice razmnožujejo belo omelo po krošnjah dreves.

Iz semena bele omele izdelujejo ljudje limanice. Prava škoda pa je, ko limanice uporabljajo ptičarji za lov ptic.

Tone Batagelj

Ilustr.: Klavdij Palčič

Zima

Iz oblakov siplje sneg
mehek, suh
ko ptičji puh
in pokriva hiše, pot in breg.

Glas siničke v mrazu se topi,
a po poti vrane v gosjem redu
v skedenj se odpravljajo k obedu.
Vrabčji kolektiv vrešči, kriči, grozi.

A za vranami prav nežna sled
krempljev v snegu kakor skrivne črke.
In naenkrat, glejte, mačje brke...
Vrane, buh. Pokvarjen je obed.

Iz oblakov siplje sneg
mehek, suh...
a iz skednja bije mi na sluh
vrabčji smeh in kreg.

Ivan Furlanič

Začetek alpskega smučanja

Ko so leta 1863 v Ljubljani ustanovili »Južni Sokol«, ki za naše slovenske razmere pomeni začetek organizirane telesne vzgoje, so na Norveškem že priredili prvo smučarsko razstavo. In ko so kasneje, 1924. leta, priredili prve zimske olimpijske igre v francoskem mestu Chamonixu, so Norvežani v smučskih tekih in skokih osvojili vsa prva mesta. Njihovi sosedi Finci in Švedsi so jih dohiteli po znanju in uspehih šele pozneje. V alpskih zvrsteh: smuku, slalomu in veleslalomu, pa takrat še niso tekmovali.

Zgodovinarji, ki obravnavajo razvoj alpskega smučanja, so si edini, da je alpsko smučanje potomec mnogo starejšega nordijskega smučanja, od katerega pa je podedovalo le malo lastnosti, ki so v sodobnem alpskem smučanju še v veljavi. Smučiči, ki so jih prvokrat videli v Alpah, so bile skoraj gotovo nordijskega izvora.

Medtem ko so v severnih deželah snežne in zemljepisne razmere take, da so ljudje lahko uporabljali smučiči v dolinah, so jih mogli alpski prebivalci uporabljati pretežno v gorah. Sneg se je namreč dalj časa obdržal le na višinskih pobočjih, a smučanje na teh pobočjih je terjalo drugačen način rabe smučiči, kot je bilo to v navadi v severnih evropskih deželah. Nastati je morala zato nova oblika smučanja, tako s tehničnega vidika kot z vidika opreme. Glede zemljepisne pripadnosti Slovenije v alpsko območje, je očitno, da nam je bila ta zvrst smučanja mnogo bližje, kot pa nordijsko smučanje.

Alpsko smučanje se je začelo v Avstriji v tirolskih gorah že nekaj desetletij pred

koncem 19. stoletja. Mathias Zdarsky (1856-1940) je s svojo lilienfeldsko tehniko, imenovano po kraju Lilienfeld, že tako napredoval, da jo je leta 1897 obdelal v knjigi. Znano je, da je ta »genialni smučarski pionir« krmari s pomočjo ene same palice, ali bolje količa, kot so ga rabili naši stari Bločani. Njegov naslednik Georg Bilgeri, ki je bil višji oficir v avstrijski armadi, nam je posredoval uporabo dveh palic in izpopolnil tedanjo smučarsko opremo. Za širjenje smučanja je zlasti zaslužen Bilgeri, saj je priredil številne, predvsem vojaške smučarske tečaje. Njegovi učenci pred in med prvo svetovno vojno so bili tudi nekateri mladi vojaki iz slovenskih krajev.

Pri nas pa je prvi smučarski tečaj priredil in vodil Rudolf Badjura (1880-1963). Tečaj je bil že leta 1914 v Bohinju. Tedaj je učil še Zdarskyjevo tehniko in seveda pri tem rabil le eno samo palico. Pravtako je Badjura napisal tudi prvo slovensko knjigo o smučanju z naslovom »Smučar«. Prisluhnil je ljudski govorici na Blokah, kjer so že stoletja poznali smučiči, in za smučarsko opremo, tehniko krmarijenja in za razne vrste snega vpeljal domače izraze. Prav njemu se moramo zahvaliti, da imamo izvirno, lepo in obenem čisto izrazoslovje v tem športu.

V svoji knjigi Badjura že opisuje tehniko z dvema palicama. Delo in slike so opremljene po vzorcu Bilgerjeve knjige »Skilauf«. Po vsej verjetnosti pa Badjura takrat še ni poznal arlberške tehnike, ki jo je uporabljal znameniti smučarski delavec Hannes Schneider, učitelj v hotelih v gorah Arlberga.

Moji uspehi in neuspehi

V razredu sicer nisem prvi, a v tehničnem delu sem med prvimi.

Pri šolskih nalogah sem med najslabšimi v razredu, ker pozabljam črke in včasih tudi snov. Profesorji se jezijo. Pri italijanščini delam največ napak v slovnici, pri slovenščini pa imam dosti površnosti in jezikovnih napak. Pač pa imam mnogo uspehov pri tehničnem delu. Profesor mi je nekoč ukazal, naj narišem tehniško risbo. Risal sem jo tri ure, potem sem jo pa še vso prevlekel s tušem. Razen tega sem napravil že nekaj izdelkov. Pomagam tudi izgotavljati izdelke drugim, ki ne znajo sami uporabljati orodja ali pa nimajo ročne spretnosti.

Najslabši za tehnično delo v našem razredu je Burolo Walter, ker nima potrpljenja za delo. Lani je delal periskop. Ko je imel vse dele, da bi sestavil izdelek, jih je pustil na omari, namesto da bi jih spravil skupaj. Začelo mu je zmanjkovati kosov, zato je moral napraviti druge. Namesto da bi jih pribil z žebliji, jih je zlepil z lepilnim trakom. To sem povedal zato, da bi videli, kako so nekateri pridni za učenje, za tehnično delo pa ne, nekateri pa so pridni za ročna dela in slabi za učenje.

Julijan Zocchi

sr. š. Sv. Cirila in Metoda pri SV. IVANU

SLAB DAN

Včeraj mi je šlo vse narobe. Začelo se je tako, da sem zamudil šolo, ker smo preslišali budilko. Začel se je pouk in šele takrat sem se spomnil, da bi se bil moral doma učiti pesmico. Tako je padel podpis! Končal se je pouk in domov sem moral peš, ker so avtobusi stavkali. Ves truden sem prišel domov. Po dobrem kosilu sem bil

spet spočit za naloge. Napisal sem jih in od takrat dalje nisem doživel več neprijetnih presenečenj. Zdi se mi, da sem vseeno imel v enem samem dnevu preveč neugod. Morda bodo zato drugi dnevi v tednu potekali lepše.

Fabio Bertini

1. r. sr. š. Sv. Cirila in Metoda pri SV. IVANU

IZ ŽIVLJENJA MOJEGA OČETA

Moj oče je star 32 let in je trgovec in nogometni trener. Večkrat mi pove kaj iz svojega življenja. Nekega dne mi je povedal tole: Ko je bil star tri leta, sta mu umrla brat in sestra. V osmem letu njegovega življenja je izbruhnila vojna in fašisti so mu pobrali očeta ter ga odpeljali v Dachau. Vrnil se je šele ob koncu vojne.

Pozneje se je moj oče poročil in od takrat ga dolgo ni zadela nobena nesreča. Pred nekaj leti pa je doživel avtomobilsko nesrečo, v kateri sta se z mamo hudo ranila. On je bil v bolnišnici le malo časa, mama pa cel mesec. Njemu se je namreč posrečilo skočiti pravočasno iz avtomobila, ko se je prevračal, mama pa tega ni več utegnila. Zdaj sta k sreči oba zdrava.

Franko Cej

1. r. sr. š. Sv. Cirila in Metoda pri SV. IVANU

POLZEK GRE V RIM

Namenil se je polzek, da pojde romat v Rim, Dvajset let je hodil, a skoraj vedno tam je bil.

Ko pa postal je star, napravil malo je pot, In ko uvidel je, da je Rim predaleč, se spet napotil je domov.

Mirko Ferlat

2. r. sr. š. Srečko Kosovel na OPČINAH

SPREHOD PO TRSTU

Večkrat spremljam mamo, ki hodi po opravkih v Trstu. V Trstu sem bila nekaj dni pred prazniki.

Zazdelo se mi je, kakor da je že Božič. Skoraj povsod so visele luči in srebrni trakovi so se svetlikali v megli. Ljudje so hiteli po opravkih. Kakšna pisana množica! Kakšen vrvež! Pred skoraj vsako izložbo so bili ljudje, povečini sami Jugoslovani, ki so prišli nakupovat raznovrstne obleke, stroje in drobnarije. Ker je bila megla, so povsod gorele luči in dajale vtis ameriškega mesta.

Mama je tisti dan šla k fotografu v stari del mesta. Kakšna grda slika se je ponujala mojim očem! Ozke ulice so bile speljane med počrnelimi hišami, ki so morda že stale v času, ko je vladala Marija Terezija. Na nekaterih oknih je bil namesto šip trd papir. Iz napol podrtih dimnikov se je dvigal črn dim. Bogve, kako skromna večerja se

kuha za številno družino? Kakšna beda se skriva za temi počrnelimi zidovi? Še slabši vtis je naredilo name tisto, kar sem videla pod medlo svetlobo luči. Po kupih odpadkov so se potikali umazani in oguljeni psi in mačke, ki so bili živi okostnjaki, iščoč vsakdanjo hrano.

Z mamo sem stopila v stavbo, kjer sva imeli opravek. Vrata nama je odprl star mož, ki se je opravičeval, da je tu vse staro in zanemarjeno.

Ko sem se z avtobusom vračala domov, sem premišljevala, kakšen blišč in razkošje vladata v novem delu mesta, a kako v starem delu prevladuje revščina. Na Kontovel sem se vrnila z mislijo, da je najlepše doma, zlasti na našem hribu, ki gospodari nad biserom Jadranskega morja, Miramarskim gradom.

Majda Košuta

1. a r. Sr. š. Fran Levstik na PROSEKU

Linorez izdelal: Marino Suban, Sr. š. »Sv. Cirila in Metoda«, SV. IVAN

kuha za številno družino? Kakšna beda se skriva za temi počrnelimi zidovi? Še slabši vtis je naredilo name tisto, kar sem videla pod medlo svetlobo luči. Po kupih odpadkov so se potikali umazani in oguljeni psi in mačke, ki so bili živi okostnjaki, iščoč vsakdanjo hrano.

Z mamo sem stopila v stavbo, kjer sva imeli opravek. Vrata nama je odprl star mož, ki se je opravičeval, da je tu vse staro in zanemarjeno.

Ko sem se z avtobusom vračala domov, sem premišljevala, kakšen blišč in razkošje vladata v novem delu mesta, a kako v starem delu prevladuje revščina. Na Kontovel sem se vrnila z mislijo, da je najlepše doma, zlasti na našem hribu, ki gospodari nad biserom Jadranskega morja, Miramarskim gradom.

Majda Košuta

1. a r. Sr. š. Fran Levstik na PROSEKU

Linorez izdelal: Marino Suban, Sr. š. »Sv. Cirila in Metoda«, SV. IVAN

šolarji pišejo šolarji pišejo

SLIKARSKO TEKMOVANJE

Moj očka je slikar in jaz ga posnemam. Tako sem lani poleti šel v Piran, kjer sem tekmoval na mladinskem ex tempore. Moja risba je bila med najboljšimi in sem dobil kosilo.

Videl sem tudi nekaj lepših risb.

Darij Švara

2. r. os. š. v DOMJU

NA SNEGU

Nestrpno sem pričakovala Silvestrov večer. Šli smo k teti v Dolino. Tam je bila velika družba. Jaz in moja sestra sva bili veseli, ker so bile še druge štiri deklice. Kmalu nato je bila večerja. Miza je bila napolnjena s slaščicami in z dobrimi jedili. Zavrteli smo nekaj plošč in takoj je bila polnoč. Ob dveh smo se vrnili domov. Cesta je bila ledena in sneg je pobelil vsa polja: Popoldne pa sem se šla sankat. Sankе so lepo drsele in jaz sem se zabavala. Škoda, da je bilo tako mrzlo, ker bi bila rada več časa na snegu. Ko smo se vračali domov, nas je čakalo presenečenje. Pred vrati je bilo več kot pol metra snega. Jaz in očka sva se kepala pred hišo. Moja sestra pa se ni zavedla in je padla v sneg kot snop.

Patricija Škabar

3. r. os. š. na REPENTABRU

BOŽIČ

Dva dni pred prazniki je očka prinesel veliko smreko. Postavili smo jo v dnevno sobo. Segala je skoraj do stropa. Najprej smo podnjo postavili mah. Na veje smo obesili žogice vseh barv, pisane ptičke in srebrne trakove. Nato smo postavili pastirčke na svoja mesta. V lepem redu so stali pastirčki, ki prinašajo darila in piskajo na svoje piščali; pastirice, ki predejo, potočki in stezice. V zibelko smo lepo postavili je-

zuščka in okrog njega Marijo in Jožefa, ki ga molita. Zraven še volička in oslička, ki ga grejeta. V ozadje pa še svete tri kralje s kamelo. Končno je prišel Božič. Bila sem pri polnočnici, prvič v svojem življenju. Zelo sem bila nestrpna, kdaj bo ura, da gremo, in potem se mi je zdelo zelo lepo in tudi čudno ob tisti uri. Drugi dan smo se šli smučat na Črni vrh. Jaz sem se sankala, ampak nisem imela pravih čevljev in nazadnje sem se malo dolgočasila. V nedeljo pa so nas prišli obiskat sorodniki. S sestrično sva se šli smučat. Naučila sem jo, kako se obrača s sanmi. Ker je pričelo zebsti, sva odšli v hišo se igrat gospe.

Loredana Guštin

3. r. os. š. na REPENTABRU

HUD MRAZ

Repentabor, 2. januarja. Snega je dosti, ker je snežilo vso noč. Mama nas ne pusti se sankati, ker je hud mraz. Saj je sedem stopinj pod ničlo in burja prenaša sneg ter dela visoke zamete. Mi se lepo grejemo in gledamo skozi okno. Oh, kako je lepo!

Julijana Černuta

3. r. os. š. na REPENTABRU

BOŽIČNI PRAZNIKI

Ves teden smo se pripravljali na božične praznike. Iskali smo mah in pripravili vse potrebno. Tačas je očka kupil drevesce. Že pred prazniki smo vse končali. Bil sem vesel, da sva drevesce okrasila sama z Loredano. Na božični večer smo prižgali svečke in zapeli Sveto noč. Mislim, da bom šel k polnočnici, a sem prej zaspal.

Dr drugega dne smo vsi jedli slaščice in popoldne smo šli obiskat nono. Na sv. Štefan smo šli na Črni vrh se smučat in se sankat. Bili smo v družbi. Smučal sem se ves dan.

V nedeljo smo šli k sveti maši in popoldne so nas prišli obiskat teta, stric in bratranca. Teta in stric sta se pogovarjala z atkom, mi pa smo se igrali na snegu. Tako je bilo praznikov konec.

Franko Guštin
3. r. os. š. na REPENTABRU

MOJA NAJLJUBŠA ŽIVAL

Zelo rada imam živali, a mucko najraje. Moja mucka je belorjave barve. Zelo rada se igram z njo. Vsak dan mijavka. Zelo rada me vleče za nogavice. Ko pridem k babici, mi skoči v naročje. Kakšenkrat me tudi opraska. Nekoč je spala na psu. Vedno je v hiši. Ko gremo spat, pa jo spodijo na dvorišče.

Nekoč jo je teta z avtomobilom povozila po tački, a mucka se je vseeno rešila.

Upam, da jo bodo še mnogo časa redili.

Sonja Lazar
5. r. os. š. na REPENTABRU

ZARADI POMANJKANJA PROSTORA BOMO OSTALE DOPISE OBJAVILI V PRHODNJI ŠTEVILKI

MOJA RODNA VAS

Moja rodna vas je zelo stara. Imenuje se Kontovel. V srednjem veku je bil Kontovel važen za Trst, ker so na Kontovelu ob prihodu Turkov zakurili ogenj, ki je delal mnogo dima. Ta je opozarjal ljudi, ki so živeli v Trstu, naj bežijo. Bežali so v glavnem na Repentabor, kjer je bila obzidana cerkev. Vsi Tržačani pa niso bežali na Repentabor, temveč tudi v trdnjavo, ki je bila v naši vasi.

Pozneje so Turki trdnjavo obkolili ter jo porušili. Dosti vaščanov se je rešilo, ker so poznali skrivne rove. Tudi mi kontovelski dečki poznamo to skrivnost, pa je nikomur ne zaupamo.

Miran Starc
4. r. os. š. na PROSEKU

IVAN CANKAR: DATELJNI

(obnova)

Mlad gospod je prvič maševal. Jaz sem mu stregel pri oltarju. Ko so orgle utihnile, mi je daroval groš. Nikoli nisem imel še v roki groša. Prva misel je bila: »Daj materi groš, mati se bo razveselila.«

Na cesti je stalo vse polno štantov. Prodajali so vseh vrst slaščic. V veliki škatli pa dateljne. Bleščali so se kot sonce. Kupil sem jih, ampak sem trepetal v omotici. Pokusil sem enega, a bil je presladek. Zatekel sem se po travniku navzdol do potoka in jih vrgel v vodo. Potem sem se razjokal. Vest me je pekla, ker nisem dal materi groša.

Vrnil sem se domov kasno. Mati mi je položila na mizo ječmenčkovo juho, ki sem jo rad jedel. A komaj sem jo pokusil, že sem odložil žlico. Mati me je spraševala, kaj mi je, a se ji nisem upal pogledati v oči. Onesvestil sem se. Ko sem se zdramil, me je mati vsa prestrašena spraševala. Vse sem ji povedal: o grošu, o zapeljivih, mastnih dateljnih.

Mati je glasno zajokala in me objela.

V šoli smo brali in poslušali ploščo, ki jo je pripravil za nas gledališki igralec Joško Lukež. Nihče ni motil. Vsi smo tihlo poslušali in imeli solze v očeh. Ivan Cankar je res naš največji pisatelj.

Kazimir Majovski
4. razred na PROSEKU

MOJA DOMAČA VAS

Moja rodna vas je Kontovel — svetil Štefan. Kontovel ima dosti starih hiš in kalon. Pod vasjo imamo mlako, pri mlaki rastejo košate vrbe. Po mlaki plavajo majhne in velike račke. Mi otroci jih radi gledamo.

Poleti sva šla z malim bratcem k tej mlaki in račkam dajala drobtinice kruha.

Moja domača vas je sončna in ima prelep razgled. S Kontovele opazujemo naše mesto Trst. Kjer jaz stanujem, na griču, vidim Miramar in njegov beli grad, Devlin, Trzič. Če ie dan jasen, posebno po dežju, se vidi tudi Gradež.

Kontovel je najlepša vas na svetu!

Vivijana Starec
4. r. os. š. na PROSEKU

Nagradni natečaj za osnutek platnice GALEBA

Uredništvo Galeba razpisuje nagradni natečaj za osnutek platnice, s katero bo opremljena Revija v prihodnjem letniku 1971-1972.

Izdelke v pokončnem formatu, v poljubnih barvah in z obveznim napisom GALEB na vidnem mestu je treba poslati na Uredništvo GALEBA nepreklicno do 31. marca 1971. Osnutke je treba označiti z geslom, geslo prepisati na zalepko, vanjo pa zapreti listek z imenom in priimkom udeleženca natečaja ter z navedbo razreda in šole. Zaprto zalepko je treba priložiti osnutku.

Izdelke bo ocenila posebna komisija likovnih umetnikov in ilustratorjev GALEBA. Izbran osnutek bo opremljal platnico prihodnjega letnika Revije.

ZA ZMAGOVALCA JE UREDNIŠTVO NAMENILO LEPO ZBIRKO SLOVENSКИH MLADINSКИH KNJIG.

Na željo udeležencev natečaja bo Uredništvo nenagrajene osnutke vrnilo.

Nagradnega natečaja se lahko udeležijo vsi šolarji slovenskih osnovnih šol in dijaki nižjih srednjih šol na Tržaškem in Goriškem. Uredništvo poziva zato vse učence, naj čimprej odpošljejo osnutke, ker iz tehničnih razlogov ne bo vzelo v poštev osnutkov, poslanih po 31. marcu 1971.

Nagrajeni osnutek platnice in ime zmagovalca bosta objavljena v zadnji številki letošnjega letnika GALEBA.

GALEB

Kmalu po začetku pouka je nekaj dni pred božičnimi prazniki nekdo potrkal na naša vrata. V razred je pokukala neka gospa s polnimi rokami Galebov. Vsi smo se razveselili, ker smo že nestrno čakali, kdaj bomo dobili tretjo številko našega mladinskega lista. Letošnji Galeb ima prav lepo platnico. Risbo je naredila učenka Mojca Švab iz Doline.

Tudi letos bo Galeb razpisal natečaj za risbo, ki ga bo opremljala prihodnje šolsko leto. Lani sva se za to zanimala samo naš Mauro in jaz. Naša učiteljica upa, da bomo poslali letos več prispevkov.

V tretji številki Galeba je lepo število naših dopisov. Kdor ima nekaj objavljenega, je zelo vesel, ostali pa si želijo, da bi videli svoj prispevek v prihodnji številki.

Komaj smo dobili Galebe, smo jih na hitro prelistali in jih spravili. Med odmorom pa smo pričeli reševati uganke. Ker nismo nekateri znali vsega, smo si pomagali med seboj.

Doma smo rešitve prepisali na list, jih dali naslednji dan učiteljici in ona jih je poslala na uredništvo Galeba.

Nives Ukmar
5. r. os. š. na PROSEKU

KAKO PRIKAŽUJE VALENTIN VODNIK SLOVENSKO ZEMLJO IN SLOVENCA V »DRAMILU«

Valentin Vodnik, prvi slovenski pesnik, trdi, da je dejavnemu Slovincu lega slovenske zemlje najprimernejša. Pravi, da se Slovenec lahko nauči marsikaj in vseh poklicev, da je močan, zdrav, lep in marljiv. Pravi tudi, da len človek ne bo imel prijetnega doma, ne posestva, družine in sladkega vinca!

Miran Starc

4. razred na PROSEKU

Kraški motiv

Marija Tereza Počkar, 5. r., BAZOVICA

NOVA ŠOLA?

Pred dvema mesecema je Primorski dnevnik objavil veselo novico: tržaška občina je končno dobila gradbeno podjetje, ki se je obvezalo, da bo zgradilo novo srednjo šolo.

Kontovelci in Prosečani smo se novice zelo razveselili. Že mnogo let so oblasti obljubljale novo šolo, ampak doslej ni bilo nič. Na naši šoli nas je prav mnogo Slovencev in Italijanov. Najslabše je, da imajo nekateri razredi pouk popoldne in da sploh ni primerne prostora za telovadbo.

Letos se mi počutimo kar dobro, ker imamo pouk le v dopoldanskih urah v lepi učilnici. Toda naslednje leto bomo obiskovali srednjo šolo in najbrž ne bodo še dogradili nove šole, zato se bojim, da bom morala hoditi k pouku popoldne.

Upam, da bom vsaj čez dve leti v novi šoli.

Magda Štoka

5. r. os. š. na PROSEKU

KAJ BI RAD POSTAL

Že dalj časa pravim, da bi najraje postal tehnik.

Nekega dne, ko sem bil še majhen, so me vprašali, kaj bi rad postal. Rekel sem, da bi rad postal inženir. Vsi so se mi začeli smejati. Dedek mi je rekel, da bom moral pojesti prej še dosti polente. Potem je mama rekla, da ni tako lahko postati inženir, ker je treba za tak poklic imeti bistro glavo in veliko dobre volje pri učenju.

Mama bi bila zelo vesela, da bi jaz to dosegel. Očka pravi, da je bolj pametno, če ne delam še takih načrtov, in naj se raje marljivo učim. Če se ne bom učil, bom moral kot on v delavnico in trdo delati v zaprtem prostoru ves umazan, kot se dogaja z očkom. Moj očka je namreč mehanik.

Sergij Ukmar

5. r. os. š. na PROSEKU

MOJA VAS

Rojena sem v Ljubljani. Sedaj živim že nekaj let na Kontovelu in zato je že postala ta vas moja druga domovina.

Kontovel stoji na visokem griču, kjer je lep razgled na morje, Trst, Istro in Gradež.

Starejši ljudje pripovedujejo, da je nekoč na hribu nad vasjo stal grad grofov Monkolanov. Tu so še vedno ostanki starega zidu. Prebivavci takratnega naselja okoli gradu so bili ribiči. Pravijo, da od tod tudi ime vasi: konte in velo: Kontovel.

Skozi našo vas pelje cesta s Krasa proti Trstu.

Sredi vasi stoji cerkev stara okoli 450 let in je tu pri nas med najstarejšimi. Posvečena je cerkvenemu očetu svetemu Hieronimu. Bil je učen in svet mož.

Če ne poznate naše lepe vasi, pridite nas obiskat!

Lili Ban

4. r. os. š. na PROSEKU

NA SVETEM PRIMOŽU

Včeraj ob devetih in pol smo se zbrali na Križadi, da gremo na izlet. Že nekaj dni prej je v Dnevniku pisalo, da prireja Slovensko planinsko društvo izlet na Sv. Primož. Tega izleta se je udeležilo precej otrok. Toda to-

krat nismo šli z dr. Mašero, temveč z gospodično Vando. Seveda smo si morali tudi večeraj preskrbeti malico.

Na Križado sem prišel malo po deveti in pol. Tam so bili zbrani že skoraj vsi otroci. Gdč. Vanda je imela s seboj dve žogi. Pri bližno ob devetih in tričetrst smo se odpravili na pot. Nismo šli prav do stolpa Svetega Primoža, temveč smo se ustavili v neki ogradi. Igrali smo se. Najprej smo tekmovali v teku. Rekord je dosegel Henrik s trinajstimi sekundami in osmimi desetinkami. Nato smo igrali nogometno tekmo. Naša ekipa je zgu-

bila. Po tekmi sva šla Vasilij in jaz v bližnjo gostilno kupiti dve »Coca-coli«, ker sva bila zelo žejna. Ko sva se vračala, sva videla lepega fazana. Nato je Vasilij zagledal še zajca. Jaz ga nisem mogel videti, ker je zajec že zbežal. Šla sva dalje in zagledala naše prijatelje, ki so se že odpravljali domov. Pridružila sva se jim.

Po cesti smo se igrali in zabavali, deklice pa so pele. Prav kmalu smo bili spet na Križadi. Poslovili smo se in se veselo vrnili vsak na svoj dom.

Marko Ban

5. r. os. š. na PROSEKU

Natečaj SPDT ob 25-letnici obnove društva

Ob priliki praznovanja 25-letnice obnove Slovenskega planinskega društva v Trstu, ki bo maja meseca 1971, razpisuje odbor sledeče natečaje:

1. NATEČAJ ZA NAJDUHOVITEJŠO KARIKATURO S PLANINSKIM MOTIVOM
Format in uporabljeni material sta poljubna.
2. NATEČAJ DIAPOZITIVOV S POLJUBNO OBRAVNAVANO PLANINSKO TEMATIKO (Flora, favna, pokrajina itd.) — Vsak udeleženec lahko predstavi največ tri diapozitive formata »leica«.
Nagrajeni diapozitivi bodo prikazani na dan nagrajevanja, vsi ostali diapozitivi pa bodo razstavljeni istega dne.
3. NATEČAJ NAJLEPŠEGA FILMA Z IZKLJUČNO PLANINSKO TEMATIKO
Vsak udeleženec natečaja lahko predstavi samo en film. Ta je lahko belo-črni ali barvni, 8 milimetrski, dolžina filma lahko niha med 30 in 45 metri. Predloženi filmi morajo biti popolni (z naslovom in ostalimi potrebnimi napisi). Lahko so ozvočeni ali z magnetnim trakom na filmu, ali s spremljavo posnete muzike na magnetofonskem traku. Posameznik lahko sam poskrbi za dostavo magnetofona na dan predvajanja, ali pa do-

stavi samo registrirani trak. Kdor ima ozvočen film, mora predložiti tudi trak, ki mora biti skrbno zavarovan v primeri škatic. — Nagrajeni filmi se bodo predvajali na dan nagrajevanja.

4. LITERARNI NATEČAJ POEZIJE
katerega tematika je narava na splošno. Nagrajena dela bodo recitali ob spremljavi izbranega inštrumenta.
5. MLADINSKI NATEČAJ ZA NAJLEPŠO RISBO S PLANINSKIMI MOTIVI
Format, barve, uporabljeni material so poljubni. — Natečaja se lahko udeležijo osnovnošolski otroci (tu sta dve kategoriji: 1. in 2. razred ter 3., 4. in 5. razred) in dijaki nižje gimnazije.

Natečajev se lahko udeležijo le člani slovenske manjšine v Italiji, s stalnim bivališčem v deželi Furlaniji - Julijski krajini. Dela je treba predložiti v zaprti zalepki, na kateri mora biti napisano geslo. K tej zalepki je treba priložiti še drugo, z enakim geslom na zunanji strani, v zalepki (zaprti) sami pa naj bo poleg gesla označeno tudi ime in naslov udeleženca natečaja.

Dela je treba predložiti najkasneje do sobote, 3. aprila 1971 v Tržaški knjigarni.

Seznam nagrad bo društvo pravočasno objavilo v dnevnem tisku.

PRI PRIJATELJICI

Včeraj po kosilu sem šla k prijateljici Nadjji. Našla sem jo doma, ko je pospravljala v jedilnici. Pospravljala je svoje knjige. Pomagala sem ji pri delu. Delo nama je šlo kar hitro od rok in sva ga kmalu končali. Nato sva se odpočili, nakar me je Nadja prosila, če igrava na »Monopoli«.

Monopoli je zelo dolga igra. Začeli so jo igrati Američani.

Tekla sem domov iskat igro. Stekla sem po stopnicah v spalnico, odprla omaro, kjer imam svoje igrače, vzela igro in stekla spet k prijateljici.

Postavili sva igro na mizo, si razdelili nekaj kartončkov ter pričeli. Sprva sva se bavali, toda potem sva se začeli dolgočasiti. Pospravili sva igro in pogledali na uro. Mali kazalec je bil že zlezal mimo številke tri. Ker sem mami obljubila, da se bom ob treh lotila domače naloge, sem pozdravila prijateljico ter odhitela domov.

Erika Emili

5. r. os. š. na PROSEKU

NA CEROVCU

V soboto ob treh me je prišel iskat prijatelj Robert, da bi skupaj šla na Mandrijo. Mama mi je dovolila. Šla sva.

Tam je bilo vse polno dečkov. Med njimi so bili tudi moji sošolci. Prišla sta dva fanta in sta nama hotela vzeti žogo. Da bi nemo-teno igrali, smo šli na Cerovec. Tam ni bilo nobenega, zato smo kar začeli z igro.

Med nami je bilo tudi nekaj Italijanov. Zmenili smo se, da igramo Slovenci proti Italijanom. Res smo igrali tako, in mi smo hitro dosegli dva gola. Sodnik je potem za nas določil prosti strel. Žogo je streljal Adrijan, a ni dosegel gola. Čez nekaj minut pa je Vasilij iz igre dosegel gol. Vsi mi Slovenci smo bili veseli. Nato so nam Italijani zabilili tri gole. Začeli smo se nato boriti na vso moč in končno zabilili še dva gola. Zmagali smo z rezultatom pet proti tri.

Mauro Čuk

5. r. os. š. na PROSEKU

galebova nagradna uganka

Marsikdo ni vedel, da se močerad brani pred sovražniki z izločanjem strupenih sokov, ki niso nevarni za človeka. Napačnih odgovorov uredništvo ni vzelo v poštev, zato se v bodoče bolj potrudite, ker sicer ne morete upati na nagrado.

Med številnimi učenci, ki so pravilno odgovorili na vseh pet ugank, je žreb določil **DANIJELO OBAD**, učenko 5. r. osn. šole v ZGONIKU, ki dobi lepo knjigo.

In tu je spet pet ugank, na katere boste odgovarjali. Rešitve pa pošljite na običajni naslov.

1. Kako imenujemo gorat svet na severu in zahodu Slovenije?

- a) kraški svet
- b) panonski svet
- c) alpski svet

2. Kje živi strupena kača naočarka?

- a) v Afriki
- b) v Aziji
- c) v Ameriki

3. Katera naroda sta med seboj pomešana živela na slovenskih tleh pred Kristusom?

- a) Grki in Egipčani
- b) Perzijci in Sirci
- c) Kelti in Iliri

4. kateri moški pevski glas je najgloblji?

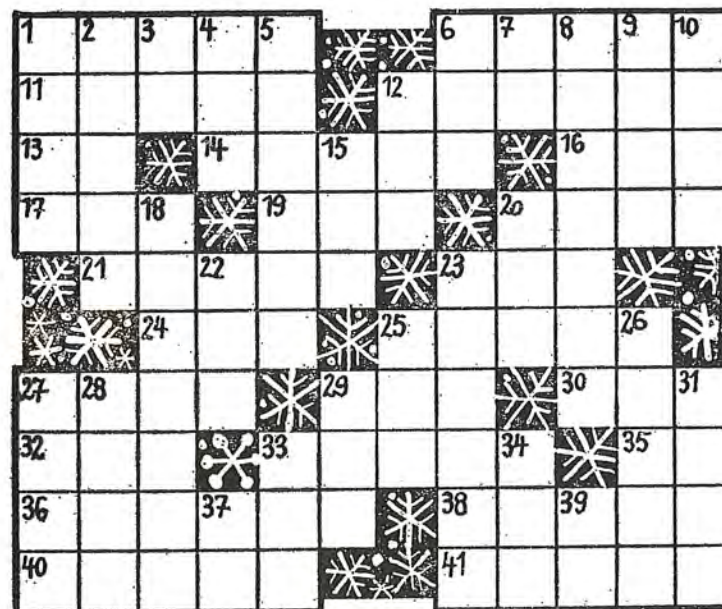
- a) bas
- b) bariton
- c) tenor

5. Katera od naštetih je najbolj strupena goba?

- a) vražji goban
- b) rdeča mušnica
- c) rdeči bet

za bistre glave za bistre glave

KRIŽANKA

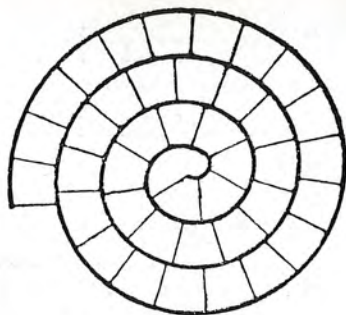
Vodoravno: 1. hrastov sadež, 6. velik južni sadež s trdo lupino, ki ima v notranjosti mleko, 11. del hišne opreme, 12. črno rumena ptica pevka, 13. avtomobilska oznaka Gorice, 14. industrijsko mesto na Gorenjskem, 16. črta med dvema državama (2. skl. mn.), 17. staroslovensko pleme, 19. pomikati se, 20. velike skupine ptičev ali letal, 21. okrogel prostor v cirkusu, kjer nastopajo artisti, 23. streljanje divjadi, 24. žensko ime, 25. junak v mladinski povesti Josipa Vandota, 27. rusko žensko ime, 29. ptič z velikim okrasnim perjem, 30. ruski vladar, 32. nasprotno od krut, 33. grenka rastlina, 35. vpiši PŽ, 36. naprava, 38. glasbilo na strune, 40. ni upog-njen, 41. ime odgovornega urednika Galeba.

Navpično: 1. Rabijo jo nogo-metaši, 2. staro ime za Ljubljano, 3. italijanski spolnik, 4. starorimsko ime za krajino umrlih, podzemlje, 5. neobičajno žensko ime, 6. uporabljal ga je Martin Krpan v dvoboju z Brdavsom, 7. zaimsek, 8. staro ime za september, 9. kis, 10. nastajajo v dimniku, 12. sanje (mn.), 15. oče, 18. najvišja gora Jugoslavije, 20. ni smeh, 22. Adamova družica, 23. roka na levi strani, 25. majhno jezerce v vaseh za napajanje živine, 26. znani turistični otok ob neapeljski obali, 27. ime filmskega igralca Shariffa, ki je igral v filmu »Živago«, 28. staroslovensko drevo, 29. število, 31. črn kruh, 33. bog gozdov, rastlinstva in pastirjev, 34. velika reka v Egiptu, 37. kralj v italijanščini, 39. Turistični Biro.

POLŽ

Začneš v sredini in vpišeš v vsak prostor po eno črko. Zadnja črka vsake besede je obenem prva črka naslednje besede tega pomena:

Potreben je za nakupovanje — Prebivalec Rima — Nasprotno od dneva — Izhaja vsak dan — Vodopad — Hudičevo kraljestvo — Lep ptič z dolgim vratom — Fantek — Ima črno perje in rumen kljun — Veliko dalmatinsko mesto.

UGANKI (Črtomir Šinkovec)

Znanka vrla vsake hiše
brska in brklja in briše,
ko pa več ne zmore čišče,
sama pojde na smetišče.

Kovina iz Idrije
nikdar ne laže:
nam mraz in toploto
natanko pokaže.

Rešitve ugank pošljite na naslov: Uredništvo »Galeba« — Lojze Abram, Ulica G. Amendola 12 — 34134 Trst, najkasneje do 8. februarja 1971

REŠITVE UGANK IZ 3. ŠTEVILKE

1. Križanka »Božično drevo«: V o - d o r a v n o : 2. osa, 4. del, 5. pelin, 7. potoček, 9. pet, 10. lim, 12. AK, 13. Vid, 15. ta, 16. ničla, 18. Ahil, 20. Asti.

Navpično: 1. Vesel božič, 2. ode, 3. Ali (Baba), 5. plot, 6. noel, 7. pek, 8. kit, 9. Paka, 11. mati, 13. vila, 14. dlan, 16. ni, 17. as, 19. hi!, 21. TS.

2. Skrito besedilo: 1. norec, 2. potok, 3. pirat, 4. orkan, 5. redar, 6. to-

rek, 7. sraka.

Iz ostalih črk se voščilo glasi: vesel božič in srečno novo leto želi Galeb.

3. Dopolnjevalka: vsakdanji, palica, podlasica, hvaležen, lisjak, vojak, prepovedati. Pregovor se glasi: Vsaka lisica hvali svoj rep.

4. Magični kvadrat: 1. dedek, 2. Emono, 3. dokaz, 4. enaka, 5. kozak.

5. Rebus: I v a n (t) c a n k a r — Ivan Cankar.

REŠITVE UGANK SO POSLALI: Rado Milič, Angela Milič, Aleks Milič, Danila Milič, Darija Berce, Jože Milič, Vasilij Guštin, Marina Milič, Nadja Cesar, Loredana Sedmak, Ksenija Kante, Patricija Samar, Anita Milič, Maurizio Lorenzi, Danijela Obad, Zdravko Skupek, Ines Furlan, Dario Briščik, Zvonko Milič, Ciril Ostrouška, 3., 4. in 5. r., ZGONIK. Tatjana Petaros, Marko Ban, Magda Štoka, Ilonka Sedmak, Erika Emili, Klavdij Cernoli, Lori Semec, Vasilij Štoka, Dunja Albi, Rado Sedmak, Nevij Regent, Mauro Čuk, Nives Ukmar, 5. r. na PROSEKU. Marina Orel, Tatjana Smerdel, Marija Kristina Cupin, Erika Roncelli, Tanja Bevk, Dora Tomsich, Igor Švab, Boris Gruden, Darij Andlovič, Aldo Cunja, Fabij Mazzucca, Marko Mesesnel, Lauro Trevisan, Rado Race, 4. in 5. r. v UL. DONADONI. Rajko Pertot, Robert Barut, Fabij Scroccaro, Giorgio Zahar, Nevenka Petaros, David Zahar, Karmen Kosmač, Michele Scroccaro, Loredana Pettiroso, Paolo Paoletti, Silvan Scroccaro, Neva Hrvatich, Laura Vegliach, 3., 4. in 5. r. v BORŠTU. Vesna Bajc, Igor Poljšak, 2. in 4. r. v ROJANU. Marija Tereza Počkar, 5. r., BAZOVICA. Natalija Gabrovec, 3. r., MAVHINJE. Franka Zoch, Eleonora Zupančič, 4. r., SV. IVAN. Marijan Breclj, Veronika Breclj, 4. in 5. r., DEVIN. Gabriel Sedmak, 3. r., KRIŽ. Arijana Korošec, 5. r., DOLINA. Sonja Lazar, Nives Guštin, 5. r., REPENTABOR. Magda Ferlat, Martina Repinc, 4. r., OPČINE.

IZŽREBANI SO BILI IN DOBE NAGRADO: Vesna Bajc, uč. 2. r. os. š. v ROJANU, Natalija Gabrovec, uč. 3. r. os. š. v MAVHINJAH in Marijan Breclj, uč. 4. r. os. š. v DEVINU.